

Temesvári prédikáció

„Nem vagyunk kiszolgáltatva sem történelemnek, sem sorsnak...”

Hét közben jött a hír: Tökés László együtt miséztek vasárnap Temesváron apjával, Tökés Istvánnal. Sokan agognak itthon a temesvári református lelkész, Tökés László sorsáért, aki paptársai közül elsőként emelte föl nyíltan szavát az önkénnyel szemben. Azóta számtalan szálon próbálkozás történt a lelkész félreállítására, — eddig sikertelenül. Apját, a kolozsvári teológus-professzort a püspökség eltávolította a misézéstől. Hogy fia gyülekezete előtt mégis prédikálni készül — nem mindennapi hír.

Szombat délután kollégámmal Nagylak felé autózunk. Mindkettőnkben feszültség: pontosan még nem tudjuk fölmérni, mire vállalkozunk, mekkora a veszélye „kirándulásunknak”. Makó után rendőrkísérettel. Amikor mondom, személyi igazolvánnyal nem szolgálhatok, szinte sajnálkozó hangszállal kérdezi: Romániába? „Na, akkor menjünk, várnak még a határon úgyszólván” — teszi hozzá, s enged tovább. Bár az öt-tusázóinkról szóló rádióhírek enyhítik szorongásunkat, nem titkoljuk egymás előtt sem, hogy gyorsabban ver a szívünk a sorompónál. Utlevélbélyegzés közben durranást hallunk — a határőrök pillanatokon belül a hang irányába futnak, minket engednek tovább. Nagyot sóhajtvá gurulunk át a kritikus vonalon. Odaát ugyanolyan bolydult állapot: rohanás a sűrűbe. Szorongva bámulunk, a koromsötétben persze semmit nem látunk, de tudjuk, ebben a pillanatban emberélet sorsa forog kockán, s ezt annyi híradás után is egész más személyesen tapasztalni.

Alapos várakozás után, de simán jutunk át. A város az elsőtől az utolsóig akkurátusan átnézi szép számú élélmiszercsomagunkat, de mások tapasztalataival elmenttben, semmit nem oroz el. Jóleső érzéssel autózunk tovább. Kilométereken át sehol egy lámpa, bár az út szélén meg sok a gyalogos, kerékpáros. Éjszaka van, mire Temesvárra érünk. Az első kivilágított épület — a „Post controla” — a rendőrség ellenőrző helye. Kényelmetlenül szűrés tekinteteket érzünk a hátunkban, amikor elhagyjuk, de nem kell megállnunk. Cimkerésés kezdődik. Se utcatábla, se házszám, szinte sehol. Persze térképünk se, de most az is felesleges lenne. Végére a leírásra emlékeztető há-

zat, ajtószámot találunk. De név sehol. Nem merünk becsöngetni. A jelenet még többször megismétlődik. Kezdjük úgy érezni magunkat, mint akit egy labirintusba csaltak. Már abban sem vagyunk biztosak, hogy Temesvárott vagyunk...

Mentőőtlet: telefon. Ahhoz persze apró kell, s nekünk csak a szép, bankban kapott papírpénzeink vannak. Segít a cigaretta — ez itt különösen értékes cserealap, még a pokolsötét éjszakában is. Van aprópénz. De nincs telefon. Ahol fülke van, ott nem megy bele a pénz. Ahol végre beveszi a pénzt — idegen hang jelentkezik. Sokadszor is.

Némileg árván érezzük magunkat. Késő éjszaka van már ekkor. Úgy döntünk, az autóból alszunk. Pár óra múlva, már világosan, beszédre ébredünk. Egy élélmiszertől elé parkoltunk, s a vasárnap reggel a boltéle kigyózó sor körülvessz benünk. Az autótűg túloldaláról, karnyújtásnyi távolságból kifejezetlen tekintetek tucatja bámulja a két alvó magyart. Taxi segítségével végre megtalálunk egy ismerőst, végre részt találunk a falon.

Titkos küldetésekről szóló filmek peregnék gondolatainkban, figyelő tekinteteket keresek, amikor végre Tökés László ajtaján belépünk. Megkérnek, várjunk egy kicsit a beszélgetéssel: épp a Vasárnapi Újságot hallgatják. Leülünk. Nézem Tökés László arcát, és hallgatom a rádióban Tökés László önvallomását. Az arc rezzenéstelen. Egy halvány mosoly csupán akkor fut át rajta, amikor először mondja ki a titkosrendőrség, a securitate nevé. „Itt is lesz néhány szék” — már én is így használom a népi megnevezést. Szóval, nem hekus — szekus.

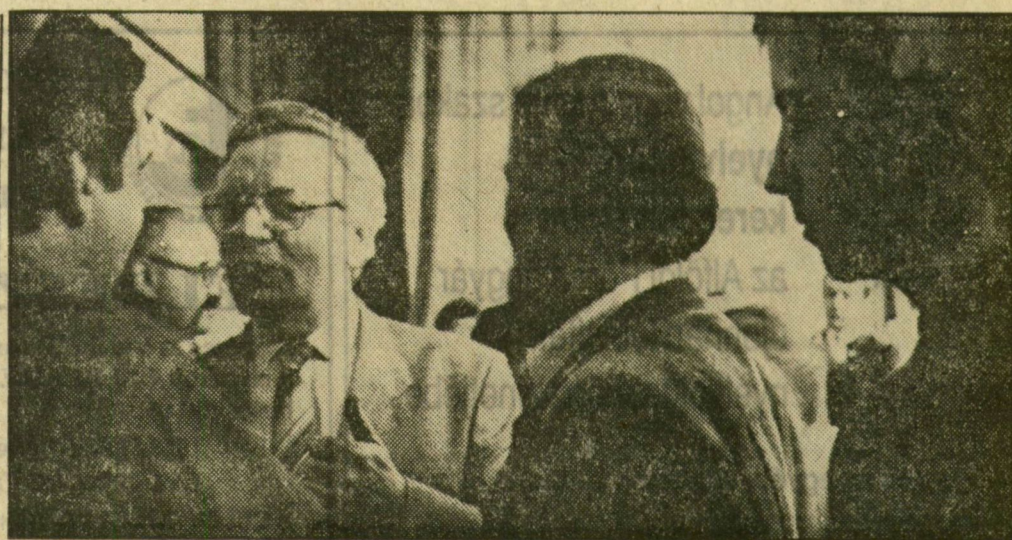
Mire megbeszéljük közös dolgainkat, az üldöztetései

ellenére kisimult arcú lelkeséssel, eljön az istentisztelet ideje. Óriási a tömeg a templomban, sokan akarják hallani az idősebb Tökés szavát. Amikor először kattintom el fényképezőgémet, szívem torkomban dobog a hatástól: pisztolylövés sem lett volna feltűnőbb abban a szerény, csendhez szokott teremben. Tekintetek tucatja pásztáz, s azt az embert keresi bennem, akire én is titkon számítok. Mikor teszi vállamra a kezét, s kéri a filmet. Nehány kattintás után a film biztonságban, csak azért fohászokodom, hogy velem is így legyen.

„Nem vagyunk kiszolgáltatva sem történelemnek, sem sorsnak, sem egyházi vagy más emberek önkényének, nem, és újra csak nem, mert a vezérő Ur meglepít minket!” — mennydörög Tökés István szava a szószékről. „A földi vezérek eltűnnek a történelem színpadáról, eltűnnek egyszer mi is, vezetők vagy vezetőket, de megmarad az Ur, a történelemnek az ura, a mi személyes életünk vezére” — folytatja a rendkívüli szónoki képességekkel megáldott idős lelkész. Vajon hány emberben erősitik az ellenállás erejét? — gondolkodom, s közben az ifjabb Tökés kezdi felolvasni a gyülekezet hírdetéseit. Nem szokványos hirdetések, persze. Beszámol üldöztetéseiről, név szerint kiemelve Papp László és Nagy Gyula erdélyi püspököket, akik behatóan az állami önkénynek, s törvénytelen eszközökkel próbálják elmozdítani helyéről a temesvári lelkészt. Tökés László gyülekezete segítségét kérte, hogy aláírásaikkal erősítsék meg helyén vezetőjüket.

Egy felfoghatatlan, megérthetetlen világból robogó ismét kis hazánk felé. Látható jele nincs, hogy nyomot hagytunk volna magunk mögött. Emiatt tehát nyugodtak vagyunk. Amiatt viszont háborog a lelkünk. Simán engednek át benünket. Pedig csempészek vagyunk. Szellemi terméket csempészünk. (Darvasi László kollégám holnap osztja meg velünk a csempésztett javakat.)

Balogh Tamás



Erdély-körök országos tanácskozása

Nem magyar nemzetiségűek, hanem magyarok

Javaslat Nobel-díjra

Az Erdély-körök és egyesületek Szegeden megtartott országos tanácskozásának másnapján, már ebédidőben járt az óra mutatója, amikor az annyira ohajtott közmegegyezés megszületése (mármint az országos tanácskozást követő megalakulásának kimondása) előtt szót kért Debrecen küldötte.

Javaslatára mindenki felkapta a fejét.

Röviden fogalmazva: arra kérte a jelenlevőket, hogy fontolják meg, milyen úton-módon tehetnének közös lépéseket annak érdekében, hogy Tökés László neve felkerüljön a béke Nobel-díjra javasoltak közé. A pillanatnyi lélegzetvétel után megszületett a pótindítvány: a temesvári lelkipásztor mellett a kolozsvári tanárnő, Doina Cornea asszony nevét is illene — ugyanazon szellemiség jegyében — felvetni.

A később megalakuló tanácskozást követő egy munkacsoport elé utalta a kérdés megvizsgálását. A csoportnak ugyan a továbbiakban több feladata lesz, de bizonyára nem fogja szem elől téveszteni a felvetett gondolatot.

Pataki Sándor

helyzete az ottani románokénál is rosszabb, mert őket a többi sérelem mellett még a román nacionalizmus is sújtja.

Világpolitikai összefüggéseket is felvillantott az elnök: külön-külön elemezte az egyes szocialista országok erdélyi kérdésben elfoglalt (s számunkra egy esetben sem kedvező) álláspontját s utalt arra, hogy a Moldáviai SZSZK-ban tapasztalható nemzetiségi törekvéseket a román diplomácia — gesztust téve ezzel a szovjet vezetésnek — támogatás mellett kell kezelni. Így tehát nem várható, hogy a Szovjetunió hivatalosan mellénk álljon a magyar–román vitában.

Szó esett a román diplomácia módszereiről, gátlástalanságáról, ugyanakkor nagy ügyességéről és fölke-

szültségéről, amelyekkel kétségtelenül komoly politikai előnyöket csikart ki a két világháború között, és napjainkban is.

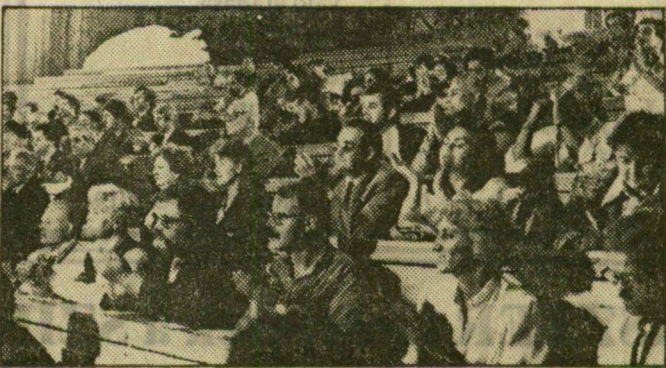
A kétnapos tanácskozás egyik központi kérdése volt a magyar állampolgárság és az ezzel járó előnyök (utlevél, valutakeret stb.) megszerzése. Szűrös Mátyás jelezte, hogy a jelenleg érvényben levő, kettős állampolgárságról szóló kétoldalú egyezményt feltehetőleg Magyarország nem hosszabbítja meg. Nagy taps kísérte azt a kijelentést, mely szerint aki magyarnak vallja magát, automatikusan kaphassa meg a magyar állampolgárságot, bárhol is érkezett hazánkba.

Hozzávetőlegesen 21 ezer tartózkodási engedélyt adtak ki eddig a magyar hatóságok Erdélyből áttelepülteknek; kétezer fölött van azoknak a száma, akik harmadik országba távoztak, s 400-an tértek vissza önként Romániába. Eleinte 9 százalékos volt a román anyanyelvűek aránya, amely azonban a legutóbbi időben 30-35 százalékra emelkedett.

Gyulai Endre megyés püspök, s Németh Géza, az Erdélyi Szövetség alelnöke az áttelepültekkel kapcsolatos elképzeléseit ismertette. Bemutakoztak az Erdellyel foglalkozó magyarországi sajtótermékek (Erdélyi tudósítások, Limes folyóirat stb.) képviselői. Létrehozták az erdélyi körök és egyesületek országos tanácskozást követő — ez megalakulásakor 16 szervezetet tömörít —, amelyhez később is csatlakozhatnak más, hasonló indíttatású szervezetek.

Mivel az erdélyiek egy önszerveződő magyar társadalomba „csöppentek bele”, nem véletlen, hogy ugyanilyen alapokon próbálnak szerveződni.

Ugyanakkor a tanácskozás során többen is elhatárolták magukat attól a szóhasználatától, mely szerint sokak által magyar nemzetiségűnek nevezetnek, holott ők — nemes egyszerűséggel — magyarok. Ugyanúgy, mint mi, mindannyian. S. I.



Pillanatképek, a szünetben és a tanácskozáson

Kispajtások helyett kivándorolni szándékozik

NDK-sok a csillebérci és zánkai úttörőtáborban

Már meghaladta az ötszázat azoknak az NDK-állampolgároknak a száma, akik bebecsátást kértek és kaptak Zánkán, a balatoni úttörőtáborban. (Csillebércen már pénteken minden hely foglalt volt.) Az iskolakezdés miatt megüresült tábor épületei közül eddig három elfoglaltak, 3-5 ágyas szobákban kaptak átmeneti elhelyezést. A helyszínrre érkeztek a magyar és a nyugatnémet Vöröskereszt képviselői is, és közreműködésükkel napi háromszori étkezést kapnak az NSZK-ban letelepedni vágyó, nagyrészt fiatal menekültek.

Az úttörőváros kapujában egyébként péntek délután óta tartanak rendkívüli ügyeletet, azóta folyamatosan érkeznek az NDK-állampolgárok kocsival, lakókocsikkal. Értékeiket a

zárt kapun és kerítésen belül őrzik.

*

Az SPD, a Német Szocialista Demokrata Párt — egyik tekintélyes képviselője útján — felszólította az NDK-t, hogy támogassa vagy legalábbis tűrje meg azt a humanitárius megoldást, amellyel a magyar kormány még a hideg beállta előtt hamarosan lehetővé teszi az NSZK-ba áttelepülni szándékozó keletnémet állampolgároknak a kiutazást.

Karsten D. Voigt, a párt elnökségének tagja és az SPD-csoport vezetője szívből jövő köszönetét fejezte ki a magyar népnak és a magyar kormánynak az emberi jogok érvényesítésének tetteiben megnyilvánuló politikájáért, és hangot adott reményének, hogy az NSZK lakossága képviselői

útján a nagy nyilvánosság előtt is hálát mond az emberségükben következetes és bátor magyaroknak.

Grósz Károly Finnországba utazott

Grósz Károly, a Magyar Szocialista Munkáspárt főtitkára vasárnap délután — a finn kormány meghívására — Finnországba utazott.

Kíséretében van Kernen Ernő, az Országos Tervhivatal elnöke; Kovács László, az MSZMP KB tagja, külügyminisztériumi államtitkár; Thürmer Gyula, az MSZMP főtitkárának külpolitikai tanácsadója. A delegációhoz Helsinkiben csatlakozik Hargitai Árpád, hazánk finnországi nagykövete.

Bücsútátadásukra a Ferihegyi repülőtérén megjelent Iványi Pál, az MSZMP Politikai Intéző Bizottságának tagja, a KB titkára; Kimmel Emil, a KB-iroda és Szokai Imre, a KB nemzetközi pártkapcsolatok osztályának helyettes vezetője. Jelen volt Katariina Nienemaa, a Finn Köztársaság magyarországi nagykövetségének ideiglenes ügyvivője.

Független népfrontot

Pártoktól független — de velük minden jó ügyben együttműködni kész — önálló politikai mozgalom legyen a Hazafias Népfront — fogalmazta meg a népfront Szabolcs-Szatmár megyei bizottsága programtervezetében, amelyet szombaton a Nyíregyházán tartott kongresszusi küldöttválasztó megyei értekezlet résztvevői hagytak jóvá